

УДК 811.112.2: 81'37.72: 81'373.6

DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.15.2021.26>

ОЦІННІ ОЗНАКИ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ПОЛЯ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Петрочук О. В.

Київський національний лінгвістичний університет

У статті досліджено на практичному матеріалі лінгвальні механізми зміни семантичного обсягу поняття для створення оцінності лексичних та фразеологічних одиниць лексико-фразеологічного поля на позначення людської комунікації. З'ясовано, що еволюція семантики властива всім мовним знакам досліджуваного лексико-фразеологічного поля. Установлено морфемні, лексичні та фразеологічні одиниці в контекстуальних і парадигматичних зв'язках для створення меліоративного й пейоративного значення. Обґрунтовано динамізм оцінної семантики, яка зазнає різних змін: від нейтрального значення до оцінного, від оцінного до нейтрального, пейоративне стає меліоративним, позитивне перемінюється на негативне. Доведено важливість зміни оцінного значення для розширення або звуження оцінної семантики. Наголошено на появі нових потенційних або диференційних оцінних сем, які закріплюються в мовній системі та змінюють обсяг поняття. Зауважено, що звуження семантичного обсягу поняття пов'язано зі втратою деяких оцінних диференційних або потенційних сем, що приводить до нейтралізації оцінності чи до зміни оцінного знака. Метафоричне перенесення значення, яке пов'язане з перенесенням на базі схожості форми, кольору, характерних рис тощо, оперте на асоціації, які обумовлюють активацію необхідного оцінного значення в іншому контексті. Метонімічне перенесення сприяє появі оцінного компонента значення на засадах логічних відношень між об'єктами реальної дійсності.

Розглянуто меліоративність та пейоративність як переорієнтацію оцінного значення, що є адаптацією семантики до змін стосовно використання мовної одиниці на позначення предметів, явищ та дій, унаслідок чого змінюється обсяг первинного оцінного значення. Вивчено семантичні зміни, які забезпечують функціонування оцінного компонента значення у лексико-фразеологічному полі на позначення людської комунікації за рахунок евфемізмів і стилістичних фігур: гіперболи та літоти.

Ключові слова: оцінність, людська комунікація, значення, лексико-фразеологічне поле, семантичні зміни, оцінний компонент.

Petrochuk O. V. Evaluative features of the lexico-phraseological field to mark interpersonal communication. The article investigates the linguistic mechanisms of changing the semantic depth of the concept for creating the valuation of lexical and phraseological units of the lexico-phraseological field to denote human communication. The evolution of semantics is inherent in all linguistic signs of the researched lexico-phraseological field. Morphemes, lexical and phraseological units in contextual and paradigmatic connections that create meliorative and pejorative meaning are highlighted. It is stated that evaluative semantics is not stable, but is constantly changing: from neutral to evaluative, from evaluative to neutral, from pejorative to meliorative, positive changes become negative. The importance of changing the evaluative meaning for expanding or narrowing the semantics of units is proved. The emergence of new potential or differential evaluative semes, which are fixed in the language system, is analyzed and the change in the depth of the concept is investigated. The narrowing of the semantic range of the concept leads to the loss of some evaluative differential or potential semes, which results in the neutralization of evaluation leads to a change of the evaluative sign. In the given article, the metaphorical transfer of meaning which is connected with transfer on the basis of similarity of form, color, characteristic features, etc. provided by associations that determine the activation of the required value in another context is explored. It is illustrated in the practical material how the metonymic transfer of meaning ensures the appearance of the evaluative component of meaning on the basis of logical relations between the objects of reality. Melioration and pejoration are considered as a reorientation of the estimated value, which is the adaptation of semantics to changes in the use of the language unit to denote objects, phenomena and actions, resulting in changes of the depth of the initial value. The semantic changes which ensure the functioning of the evaluative component of meaning in the lexico-phraseological field to denote human communication due to euphemisms and stylistic figures: hyperbole and litotes are studied.

Key words: evaluation, human communication, meaning, lexical and phraseological field, semantic changes, evaluation component.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Мова є важливим засобом комунікації, яка забезпечує обмін думками, передачу інформації та виникнення соціальних контактів між людьми. Дійсність сприймається крізь призму особистого світогляду, тому оцінювання предметів та явищ є важливими для світорозуміння та світо-

сприйняття. Центром цього дослідження є лексеми та фразеологізми оцінної семантики на позначення людської комунікації, оцінність яких виражається меліоративним або пейоративним компонентом значення. Меліоративний або пейоративний компонент значення формується завдяки різним лінгвальним чинникам зміни семантичного обсягу поняття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Оцінність лексичних та фразеологічних одиниць, як засвідчують сучасні лінгвістичні дослідження, вивчають у різних напрямках – як у синхронії, так і в діахронії. Діахронічний аспект семантики німецьких мовних одиниць описала В. І. Школяренко. Алосеми меліоративної оцінки, зокрема схвалення, милування, задоволення, захоплення, досконало дослідила у синхронії Н. О. Лук'янова. Конотативній оцінці присвячено праці Н. В. Касьянкової, Л. Ф. Шангараєвої, В. І. Говердовського, Н. А. Оніщенко та ін. Аналіз негативної оцінки представлено в наукових працях О. Є. Голод, Г. Г. Кошель, Г. С. Кожухар, М. М. Ніколаєвої, Л. В. Умрихіної та ін.

Формулювання мети і завдань статті. Основна мета пропонованої статті – проаналізувати та показати на практичному матеріалі лінгвальні механізми зміни семантичного обсягу поняття для створення оцінності лексичних та фразеологічних одиниць лексико-фразеологічного поля на позначення людської комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лексеми з оцінним компонентом значення є здебільшого однокореневими іменниками: *das Aas, der Arsch, der Tropf, der Narr, die Diva, der Star, der Held* [11; 12]. Кількість похідних слів з оцінними афіксами, такими як *-aster, -bold, -ian (-jan), -ikus, -chen, -ling, -lein* та ін., є також високою [8, 238]: *der Politikaster, der Witzbold, der Lügenbold, der Grobian, der Politiker, das Dummchen, das Seelchen, der Naivling, der Liebling, das Männlein* [12]. Словотворчі афікси здебільшого мають негативну семантику [2; 7]: *der Unmensch, der Erzlügner, die Missgestalt, das Urvieh* [11; 12]. Сучасна німецька мова налічує достатню кількість напівафіксів оцінної семантики: *Dreck-, Laus-, Scheiß-, Mist-, Rotz-, Sau-, Hund-, Bären-, Bullen-, Höllen-, Super-, -geist, -frau, -bruder, -kind, -mann, -liese, -hans, -peter, -michel, -philipp, -meier, -suse* [1, 108; 6, 93; 11], які мають здебільшого негативну характеристику. Наприклад: *das Dreckstück, der Lausbub, der Scheißkerl, das Mistweib, die Rotzgöre, der Kraftmeier, die Transuse* [11; 12]. Разом з простими та похідними словами оцінну семантику в лексико-фразеологічному полі на позначення людської комунікації відбивають складні слова. Для таких іменників характерними є три основні структури, або моделі [1, 105]: іменник+іменник – *der Geizhals*; дієслово+іменник – *die Amüsiermatratze*; прикметник+іменник – *der Grünschnabel* [12]. Виникнення оцінного значення деяких слів тісно пов'язане з історичною зміною значення – змінюється сигніфікат, тоді як денотат залишається незмінним [7, 384; 9, 72]. Семантична еволюція є характерною для всіх мовних знаків, однак найчастіше в такому сенсі розуміють лексеми та морфеми в їх контекстуальних і парадигматичних зв'язках. Значення слова не є константою, воно завжди знаходиться в русі, тобто змінюється. Ці зміни відбуваються одночасно зі зміною об'єктів реального світу.

Більшість слів сучасної німецької мови є полісемними, їхні нові семи виникли завдяки семантичним змінам, які, своєю чергою, зумовлені лінгвальними й позалінгвальними факторами: звуженням або роз-

ширенням значення, покращенням або погіршенням значення, історичними подіями, соціальними трансформаціями та ін. Ключовою причиною семантичних змін є постійна тенденція мовної системи до «економії», до прагнення мовця не створювати нові лексеми, а розширювати обсяг значення новими смислами. Суспільство розвивається, з'являються нові предмети та явища і, як наслідок, виникають нові формативи.

Екстралінгвальні фактори мають зв'язок з різноманітними аспектами людського життя. Зміни в культурі, традиціях, історії є основою для виникнення нових значень. Найчастіше використовується логічний підхід до класифікації видів семантичних змін в лексичній системі мови. Такий підхід базується на кількісному порівнянні семантичних змін в різні періоди існування німецької мови. Існує також і психологічний підхід до пояснення семантичних змін, основою якого є вчення про асоціації мови. Для оцінних лексичних одиниць на позначення людської комунікації релевантним є логічний підхід до аналізу зміни оцінної семантики в діахронії мови [4, 36–38]. Традиційно розрізняють розширення та звуження семантичного обсягу, меліоративність та пейоративність значення та ін.

Розширення семантичного обсягу поняття детерміноване конкретним складом диференційних та потенційних сем, що відображено в лексичному значенні. З плином часу з'являються нові потенційні або диференційні семи, які закріплюються в мовній системі. Розширення лексичного значення відбувається також за рахунок переходу лексем з професійної сфери вживання до загальної норми. Наприклад, *der Schatz* (двн. – *scaz*) – “*Münze, Geld, Reichtum*” (VIII см.) [10; 11]; пізніше у середньовісній німецькій мові розширюється лексичне значення до “*verarbeitetes Edelmetall, Geld und Gut, Reichtum, Tribut, Steuer, Wert, Preis*” та відбувається зміна формативу: *scaz* на *scha(t)z*. У XIII ст. лексема *Schatz* використовується в значенні “*niedergelegter, angehäufter Reichtum*”, а у XV столітті вже позначає також “*das Liebste, das größte Glück, den liebsten Menschen*” [10; 11]. Сучасна німецька мова містить полісемантичну лексичну одиницю *Schatz* з таким набором сем: “*angehäufter Menge, Ansammlung von kostbaren Dingen (besonders Schmuck, Gegenständen aus edlem Metall u. Ä.)*”; “*etwas, was seinem Besitzer viel wert ist, was zu besitzen ihm viel bedeutet, wichtig ist*”; “*(gehoben) wertvolles (materielles oder geistiges) Gut, wertvoller Bestand an (materiellen oder geistigen) Gütern*”; “*(Rechtssprache) Fundsache, die so lange verborgen war; dass ihr Eigentümer nicht mehr zu ermitteln ist*”; “*(veraltend) Geliebte[r], Freund[in]*”; “*(umgangssprachlich) geliebter Mensch, besonders Kind*”; “*(umgangssprachlich) netter, liebenswerter Mensch*”; “*(Bankwesen) Kurzform für: Schatzanweisung*” [10; 12].

Суть звуження семантичного обсягу поняття полягає в тому, що у процесі розвитку лексична одиниця втрачає деякі свої диференційні або потенційні семи, що приводить до зменшення позначуваних понять [3, 179–180]. Як наслідок полісемна одиниця стає моносемною або відбувається перехід лексеми із загальнозживаної норми до професійної лексики.

Прикладом таких семантичних змін може слугувати слово *krank*. Лексикографічні джерела вказують на те, що спершу у давньоверхньонімецький період форматив *kranc* позначав якість предмета або дії – “*schwach*” [11; 12]. Уже в середньоверхньонімецький період лексичне значення конкретизується – “*schwaches, kraftloses, kleines, schmales, geringes, schlechtes*”, а форматив залишається незмінним – *kranc*. Тільки наприкінці середньоверхньонімецького періоду закріплюється остаточне звуження значення – до “*leidend, nicht gesund*” [10; 11]. У сучасній німецькій мові за формативом *krank* не закріплені такі значення, як “*klein*”, “*schmal*” чи “*gering*”, що свідчить про звуження семантичного обсягу поняття.

Метафоричний перенос значення як різновид семантичних змін, пов’язаний з перенесенням на базі схожості форми, кольору, характерних рис, зовнішнього вигляду, властивостей тощо, є поширеним шляхом збагачення словникового складу німецької мови. Мова йде передусім про асоціації, які обумовлюють активацію необхідного оцінного значення в іншому контексті. Характерні ознаки живих істот можуть переноситися на людей, явища, предмети. Наприклад, *das Köpfchen* (“*ein Köpfchen haben*”). За даними словника, лексема *Köpfchen* має три значення: 1. “*Verkleinerungsform zu Kopf*”; 2. “*(umgangssprachlich) pffiffiger Verstand, Findigkeit, Ideenreichtum*”; 3. “*(Botanik) Blütenstand, bei dem viele Blüten in kugeliger Form dicht beieinanderstehen*” [10; 11]. Згідно з відомостями електронної бази даних сталих висловів “*Redensarten-Index*”, німці почали використовувати таке словосполучення ще у XVII ст. на позначення позитивного (доброзичливого) ставлення до розумових здібностей іншої людини [11]. У сучасній німецькій мові сталий вислів “*ein Köpfchen haben*” активно використовується у значенні “*Ideen haben; klug sein*” [13].

Метонімічний перенос значення також забезпечує формування оцінного компонента значення. Метонімічне перенесення значення розуміють як перенесення ознак ні за схожістю, а на засадах логічних відношень між об’єктами реальної дійсності [2, 149–150]. Такі відношення оперті насамперед на часові та просторові взаємозв’язки. Крім того, між двома об’єктами можуть встановлюватися зв’язки «частина» – «ціле», прикладом чого може слугувати лексема *die Nuss*. Сучасна німецька мова має в своєму арсеналі такі значення – “*(Botanik) rundliche Frucht mit harter, holziger Schale, die einen ölhaltigen, meist essbaren Kern umschließt; – Kurzform für: Walnuss; – essbarer Kern einer Nuss; – (Schimpfwort) Mensch; – (landschaftlich) Kopfnuss; – (Kochkunst) rundes Fleischstück aus der Keule von bestimmten Schlachttieren; – (Jägersprache) (vom Hund, Fuchs, Wolf o. Ä.) weibliches Geschlechtsteil; – (Technik) auswechselbarer Kopf eines Steckschlüssels*” [12]; а згідно з електронним словником німецької мови, – “*die Nuss*” – *grob, fam. für “Kopf”* [10]. Горіх спочатку порівнювали з головою завдяки схожості форми: всередині черепа знаходиться мозок – усередині горіха знаходиться їстівне ядро. Лексема *die Nuss* використовується в значенні “*Mensch*”, що свідчить про метонімічне перенесення значення з одного

об’єкта на інший. Яскравим прикладом виникнення цього оцінного значення можуть слугувати такі вислови: *eine harte Nuss* зі значенням “*Personen, mit denen der Umgang schwierig ist; eine taube Nuss* – 1. *ein Versager/Nichtsköner; ein langweiliger, dummer Mensch*; 2. *ein Schwerhöriger* та *eine dumme Nuss* – *ein dummer Mensch*” [13].

Меліоративність та пейоративність як зміна семантичного значення полягає в адаптації семантики до змін щодо використання мовної одиниці на позначення предметів, явищ та дій, унаслідок чого змінюється обсяг первинного оцінного значення [3, 180]. Наприклад, слово *bescheuert* уживається сьогодні для того, щоб описати когось як *нерозумного, дурного, придуркуватого, як людину роздратовану, злу, неприємну* [10]. Етимологічний аналіз значення свідчить, що початкове значення дієслова *scheuern* зазнало порушення семантики й значення змінилося [11]. Середньонімецьке та північнонімецьке дієслово *schüeren / schüren* використовувалося спершу, можливо, як слово професійного вжитку ремісників – на позначення *чищення та полірування* виробів з металу. На початку XVI століття дієслово стало вживатися і в повсякденному побуті. У XVIII столітті з’являється лексема *abscheuern* у значенні “*durch Scheuern beseitigen, (sich) abnutzen*” та лексема *durchscheuern* – “*völlig reinigen, abnutzen*”. Стосовно лексеми *bescheuert* можна стверджувати, що семантика “*nicht bei Verstand*” виникла завдяки такій асоціації: “*eine heftige Abreibung erhalten haben*” heißt, *dass jemand die Person so stark geprügel (abgerieben) hat, dass sie ihren Verstand verloren hat*” [11; 12], тобто нейтральне значення з плином часу стало пейоративним. Меліоративність розуміють як протилежний процес, а саме набуття словом позитивно-оцінного значення. Наприклад, лексема *begabt* мала значення “*mit besonderen Anlagen, Fähigkeiten (zu bestimmten Leistungen) ausgestattet; talentiert*” [11; 12]. Похідним від цієї самої основи є слово *die Gabe*. Середньоверхньонімецьке *gābe* позначало частіше за все “*das Ergebnis des Schenkens, das Geschenk*”, а середньоверхньонімецьке *gebe* – навпаки: “*die Handlung des Gebens, das Schenken*”. Середньоверхньонімецьким *gābe* називали також обдаровану якимось талантом людину (*begabt*). *Begabt* – це форма рідко вживаного сьогодні дієслова *begaben* у значенні “*mit Gaben ausstatten, beschenken*”, що виникло від середньоверхньонімецького *begāben*, яке у XIII столітті з’явилося в юриспруденції й мало значення “*letztwillig bedenken, mit Vorrechten ausstatten*”, а вже у XIV столітті використовувалося також на позначення “*die Gnadengaben Gottes*” [11]. Надалі значення *begabt* виходить за межі релігійного використання «*Божий дар*», а саме «*Духовний дар*» і розвивається у значенні “*мати обдарування*” [11]. Таким чином, значення формативу *begabt* зазнало покращення значення з нейтрального до максимально позитивного.

Яскравими представниками семантичних змін, які забезпечують функціонування оцінного компонента значення, є також евфемізми. Наприклад, лексему *die Hostess* запозичено з англійської мови у середині XX століття: *hostess* – “*Stewardess, Begleiterin, Betreuerin, Führerin (auf Ausstellungen)*” [11].

Сьогодні актуальним є значення *“junge weibliche Person, die auf Messen, bei Reisebüros, in Hotels o. Ä. zur Betreuung, Begleitung oder Beratung der Gäste, Besucher, Reisegruppen o. Ä. angestellt ist”*; *“Angestellte einer Fluggesellschaft, die im Flugzeug oder auf dem Flughafen die Reisenden betreut”*; а також *verhüllend für “Prostituierte (besonders in Anzeigen)”* [10]. Останнє значення – це евфемістичне віддзеркалення того, що у суспільстві викликає негативну оцінку.

Навмисне перебільшення характеристик предметів або явищ з метою посилення виразності та для підкреслення думки називають, як відомо, гіперболою [2, 159; 4, 206]. Гіпербола зумовлює на лексичному рівні поряд з розширенням семантики до позитивної або негативної посилення та збільшення експресивності. Наприклад, лексема *Engel* (*“ein wahrer Engel”*) позначає не тільки *“ein (als Bote Gottes wirkendes) meist mit Flügeln gedachtes, überirdisches Wesen”*, але й *“Helfer oder Retter wirkender Mensch”* і має також іронічне значення *“(umgangssprachlich, oft ironisch) harmloser, unschuldiger Mensch”* [12; 13]. Наявність лексеми *wahr* забезпечує додатковий експресивний ефект. Гіпербола виявляється завдяки маркуванню *“ironisch”*: *«нешкідливість»* як риса характеру людини співвідноситься зі святістю Янголів.

Навмисне зменшення сили виразності, величини значення зображуваного об'єкта називають літотою. Літота є протилежним процесом до гіперболи і базується на метонімії [2, 158–162; 4, 206]. Наприклад, *“ein Hasenherz haben”* має значення *“sehr ängstlich sein”* [13]. Властивість людини порівнюється з властивостями зайців (частина зайця – серце), імовірно, найбільш яскраво вираженою ознакою яких є боязливість, відчуття страху. З лексемою *Hasenherz* схожі значення лексем *Angsthasen* й *Hasenfuß*. *Hasenfuß* – *“die Fähigkeit des Hasen, sehr schnell zu entfliehen, wird als Furchtsamkeit gedeutet”* [11; 12].

Висновки та перспективи досліджень у цьому напрямі. Таким чином, оцінні ознаки лексико-фразеологічного поля на позначення людської комунікації володіють великим й різноманітним арсеналом зміни обсягу оцінного значення, яке відбувається як у діахронії, так і синхронії та закріплюється у диференційних або потенційних семах. Перспективним та актуальним є дослідження частотності зміни оцінного значення в межах цього поля та, можливо, виявлення статистичних даних й обґрунтування національної специфіки формування оцінної семантики лексичними та фразеологічними одиницями на позначення людської комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галаган В. Я. Структурні та семантичні особливості іменників-пейоративів та прикметників-пейоративів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*. Острог, 2010. № 13. С. 104–110.
2. Гусева А. Е., Ольшанский И. Г. Лексикология немецкого языка : учебник и практикум для академического бакалавриата. Изд. 2-е., перераб. и доп. Москва : Изд-во «Юрайт», 2018. 447 с.
3. Петрочук О. В. Особенности семантической организации оценочных фразеологизмов (на материале немецкого языка). *Нова філологія*. Запоріжжя, 2011. № 46. С. 179–181.
4. Учурова С. А., Луговых Е. В., Ильнер А. О. Основы теории немецкого языка : лексикология, фонетика, грамматика и стилистика. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2018. 240 с.
5. Baeskow H. Abgeleitete Personenbezeichnungen im Deutschen und Englischen. Berlin : De Gruyter, 2002. 469 p.
6. Chodakowska N. Stilistische Möglichkeiten der Ableitungen. *Germanistik in der Ukraine*. Kyjiw, 2011. № 6. P. 88–96.
7. Fleischer W., Barz I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Berlin : De Gruyter, 2012. 504 p.
8. Ortner H. Texte und Emotion. Tübingen : Narr Verlag, 2014. 496 p.
9. Stojić A., Brala-Vukanović M. Gewalt der Sprache: Lexikalische Abwertung als (Ab)Bild einer Sprachgemeinschaft. *Linguistik Online*. Bern, 2017, P. 65–77. URL: <https://bop.unibe.ch/linguistik-online/article/view/3715/5665>.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

10. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/>
11. Duden. Das Herkunftswörterbuch: Etymologie der deutschen Sprache – 5., neu bearbeitete Auflage. Berlin : Bibliographisches Institut GmbH, 2004. 953 P.
12. Duden. Online-Wörterbuch. URL: <https://www.duden.de/>
13. Redensarten-Index. URL: <https://www.redensarten-index.de/suche.php>.

REFERENCES

1. Halahan, V. Ya. (2010). Strukturni ta semantichni osoblyvosti imennykiv-peioratyviv ta prykmetnykiv-peioratyviv [Structural and semantic peculiarities of the Nouns-Peioratives and Adjectives-Peioratives]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”*. Seriya: Filolohiia, 13, 104–110 [in Ukrainian].
2. Guseva, A. Ye., Olshanskiy, I. G. (2018). Leksikologiya nemetskogo yazyka [Lexicology of the German language]: uchebnik i praktikum dlya akademicheskogo bakalavriata. Moskva: Izd-vo Yurayt [in German].
3. Petrochuk, O. V. (2011). Osobennosti semanticheskoy organizatsii otsenochnykh frazeologizmov (na materiale nemetskogo yazyka) [The peculiarities of the semantic organisation of the evaluative phraseological units (on the basis on the German language)]. *Nova filologiya*, 46, 179–181 [in Russian].
4. Uchurova, S. A., Lugovykh, Ye. V., Ilner, A. O. (2018). Osnovy teorii nemetskogo yazyka: leksikologiya, fonetika, grammatika i stilistika [The basis of the theory of the German language: lexicology, phonetics, grammar and stylistics]. Yekaterinburg: Izd-vo Ural. un-ta [in Russian].
5. Baeskow, H. (2002). Abgeleitete Personenbezeichnungen im Deutschen und Englischen [The derived personal nominations in German and English]. Berlin: De Gruyter [in German].

6. Chodakowska, N. (2011). Stilistische Möglichkeiten der Ableitungen [Stylistic possibilities of the derivations]. *Germanistik in der Ukraine*, 6, 88–96 [in German].
7. Fleischer, W., Barz, I. (2012). Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache [Word-formation in contemporary German]. Berlin: De Gruyter [in German].
8. Ortner, H. (2014). Texte und Emotion [Text and Emotion]. Tübingen: Narr Verlag [in German].
9. Stojić, A., Brala-Vukanović, M. (2017). Gewalt der Sprache: Lexikalische Abwertung als (Ab)Bild einer Sprachgemeinschaft [The power of language: lexical devaluation as an image of a language community]. *Linguistik Online*, 82 (3), 65–77. Retrieved from: <https://bop.unibe.ch/linguistik-online/article/view/3715/5665> [in German].

DICTIONARIES

10. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache [The Dictionary of German language]. Retrieved from: <https://www.dwds.de/> [in German].
11. Duden. Das Herkunftswörterbuch: Etymologie der deutschen Sprache № 5., neu bearbeitete Auflage (2004). Berlin: Bibliographisches Institut GmbH [in German].
12. Duden. Online-Wörterbuch. Retrieved from: <https://www.duden.de/> [in German].
13. Redensarten-Index. Retrieved from: <https://www.redensarten-index.de/suche.php>. [in German].